

PROBLEMI ODRŽAVANJA POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE

Prof. dr Ljubodrag Đorđević,
Mašinski fakultet, Kraljevo

Mr Spomenka Gligorijević,
VŠIM Kruševac

Aleksandar Marić, dipl. inž.,
DP „Branko Perišić“, Kruševac

Sava Đurić, dipl. inž.
IMK 14 Oktobar, Kruševac

Problemi održavanja poljoprivredne mehanizacije postaju sve veći. Oni se uvećavaju sa činjenicom da se njihov prosečni vek eksploatacije stalno uvećava, a da se takođe stara i već eksploatisana oprema uvozi, čije se poreklo i godine proizvodnje ne znaju.

Ključne reči: Poljoprivredna mehanizacija, eksploatacija, održavanje

UVOD

Poljoprivredna mehanizacija u našim uslovima veoma je različita, uglavnom i zbog toga, što nije bilo nikakve strategije koja bi obezbeđivala bilo kakve zahteve koji bi pojednostavili izbor i nabavku takve opreme.

Nabavka, kasnije eksploatacija, u toku eksploatacije održavanje, prepušteno je svakom subjektu ponaosob, tako da je prisutno haotično stanje koje rezultira različitim problemima.

PROBLEMI KOJI PRATE OVU PROBLEMATIKU

Teško je nabrojati sve probleme koji se odnose na ovu problematiku, ali bi mogli da se izdvoje neki od njih:

- strategija opremanja poljoprivrede
- vrsta postojeće opreme
- broj pojedinih subjekata
- stanje u kome se nalaze
- mogućnost njihovog održavanja
- mogućnost zamene postojeće opreme novom, itd

STRATEGIJA OPREMANJA POLJOPRIVREDE

Strategija opremanja poljoprivrede razmatrana je detaljno u radu *Nikolić R. i ostali: Opremanje poljoprivrede sa mehanizacijom (2001-2010), Časopis jugoslovenskog društva za pogonske mašine, traktore i održavanje, Traktori i pogonske mašine, br.5, Nov., 2001., str. 7-19., počet-*

kom 2001 godine, i trebalo je da se bazira pre svega na:

- proizvodima domaće industrije,
- na proizvodima zajedničke proizvodnje sa vodećim svetskim proizvođačima mehanizacije i
- na uvozu mehanizacije vrhunskog kvaliteta.

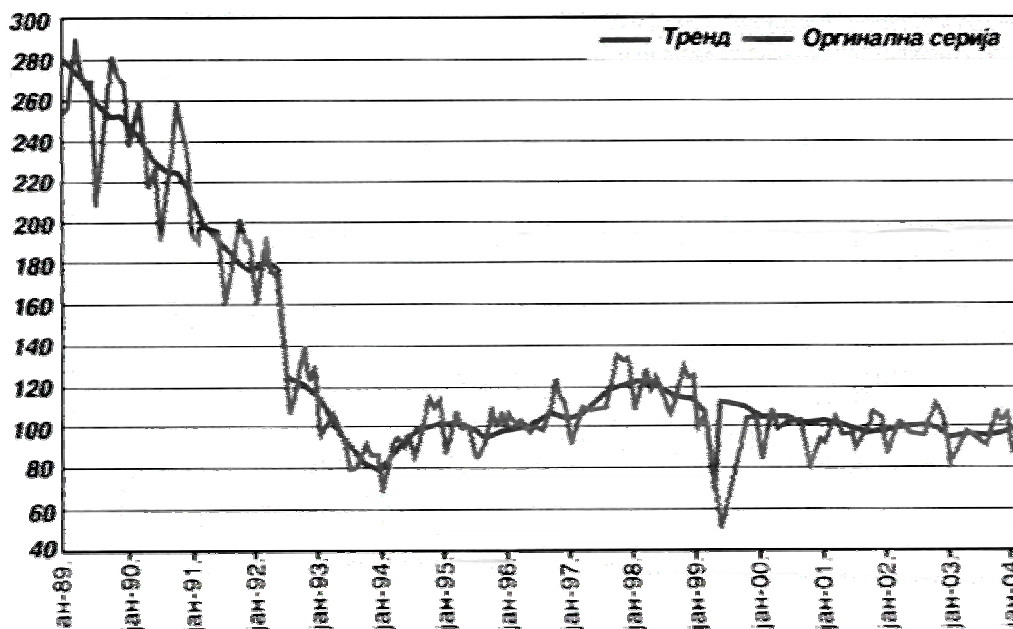
Sem toga što je u tom momentu razmatrana, strategija ni izbliza nije dala neke vidljive rezultate, pa kao takva i ne postoji.

DOMAĆA INDUSTRIJA

Jedan od važnih elemenata strategije bilo je aktiviranje domaće industrije (IMR-Beograd, IMT-Beograd, ZMAJ-Zemun, 14. OKTOBAR-Kruševac, MORAVA-Požarevac, LEMIND-Leskovac, IMT-Boljevac, Knjaževac, POBEDA-Novi Sad, MAJEVICA-Bela Palanka, LIFAM-Stara Pazova, POLJOSTROJ-Odžaci, SEVER-Subotica, FOP-Bečej i drugih koji imaju prateće programe i učešće u finalisanju pojedinih mašina i komponenata).

Da bi se održao kontinuitet u poljoprivrednoj proizvodnji koja je opterećena mnogim problemima, između ostalog i mehanizacijom starijom preko 20 godina, bilo je potrebno, prema procenama u tom trenutku, proces poljoprivredne proizvodnje obezbediti sa 25.000 novih dvoosovinskih traktora godišnje. Od toga 22.500 iz domaće industrije, a ostatak iz uvoza ili nekog od vidova kooperacije. Normalno, da je sve to što je tada isplanirano palo u vodu,

posebno kada se radi o domaćoj proizvodnji, koja je, slobodno se to može reći potpuno uništena. Kakvo je stanje u njoj i šta se dešavalo sa proizvodnjom, može da se vidi iz dijagrama na slici 1.

Slika 1. Procentualni prikaz kretanja proizvodnje u intervalu 1989.-2004. godina;
(u dijagramu je za index 100 uzeta 1996. godina)

UVOZ OPREME

S druge strane, umesto uvoza novih mašina, koje bi eventualno mogle da poprave sliku o prosečnoj starosti poljoprivredne mehanizacije, uvozi se bez ikakve kontrole, mnogo toga što se kod nas može proizvoditi i mnogo toga, što se nikada nemože upotrebiti. Posebno je veliki problem održavanje tako uvezenih mašina i opreme, bez ikakve dokumentacije iz koje bi se sagledalo ko je proizvođač, koja je godina proizvodnje i u kakvom je stanju ta oprema. Prema podacima kojima se raspolaže, na teritoriji Rasinskog okruga, koji obuhvata Kruševac, Aleksandrovac, Brus, Trstenik, Varvarin, Čičevac, opštine u kojima se pretežno odvija poljoprivredna proizvodnja, uvozom nove opreme niko se ne bavi. Samo jedan uvoznik polovne i stare opreme, za proteklih deset meseci uvezao je preko 1200 komada različitih mašina i uređaja (uvoze se uglavnom: prese za baliranje, kosačice, traktori, skupljači i prevrtači sena, kombajni za pšenicu, berači kukuruza, mašine za ljuštenje krompira, punilice za jogurt, mašine za mlevenje i sečenje mesa, mašine za kifle i testo, muzilice za krave, punilice za salamu, meljači grožđa, punilice za vino, vadalice krompira, plugovi za traktore, itd.). Na slici 2. data je jedna od deponija takve poljopriv-

redne mehanizacije.

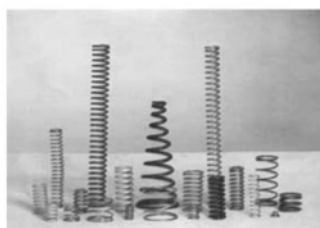
ODRŽAVANJE

Održavanje poljoprivredne mehanizacije je samo po sebi izuzetno teško, jer se radi o mašinama koje su preko 20 godina stare, i koje se više po modelima i prevaziđenosti ne nalaze u proizvodnim programima firmi koje su ih nekad proizvodile, i koje su u najvećem broju slučajeva prestale da postoje.

Jedan od mogućih načina održavanja, koji potpuno stihijski funkcioniše, jesu male firme, koje proizvode neke od osnovnih radnih elemenata potrebnih za funkcionisanje poljoprivredne opreme, bilo da je ona proizvedena u nas ili uvezena sa strane. Takav primer dat je na slici 3 (preduzeće GRO-AS, Aleksandrovac Župski, pored ostalog proizvodi torzione navojne opruge za: sve vrste presa za baliranje, trakaste sakupljače sena, sakupljači "SUNCE" sa jednom ili dve žice, kružni sakupljači i prevrtači sena, distancere-rasponke za trakaste sakupljače sena, kućišta za trakasti sakupljač sena, pritisne i zatezne opruge za sve ostale vrste mašina po crtežu ili uzorku od Ø 1 ÷ Ø 20 mm).

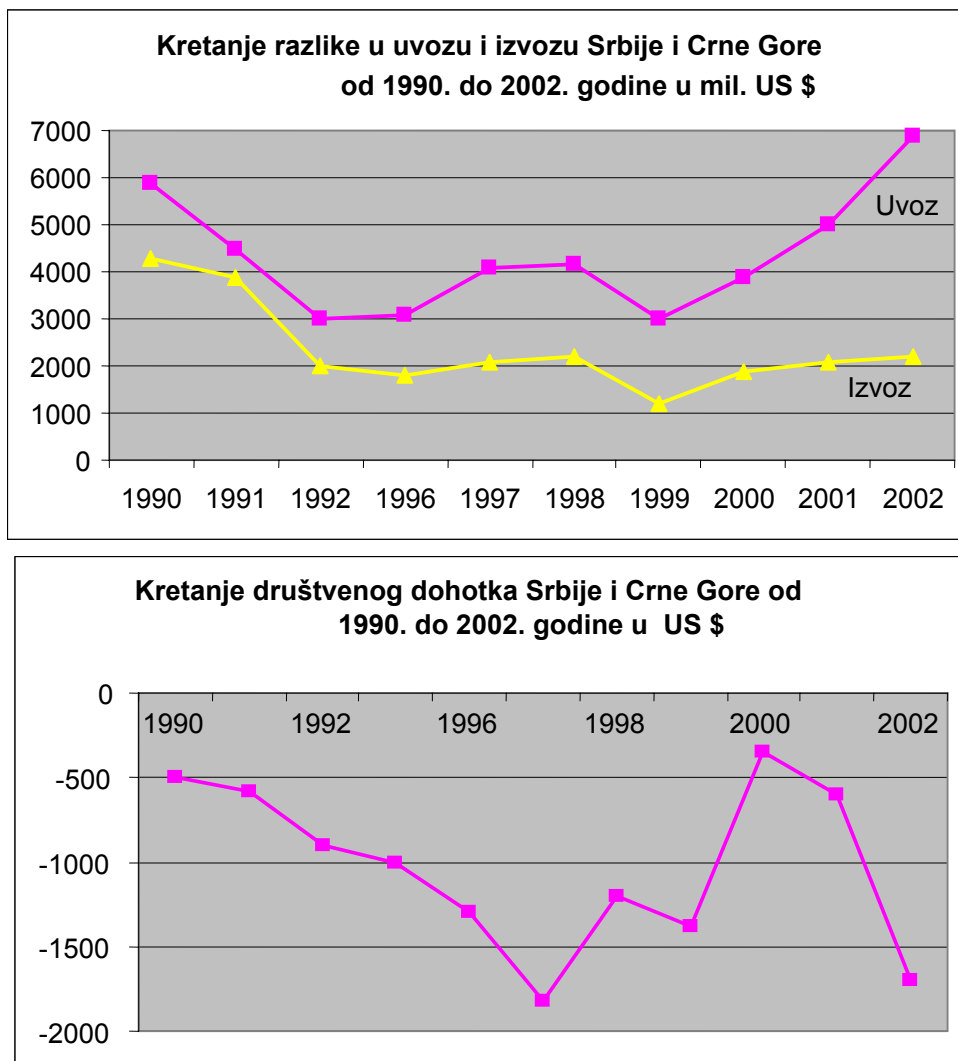
Slika 2. Poljoprivredna mehanizacija

Slika 3. Proizvodni program firme GRO-AS-Aleksandrovac

ZAKLJUČAK

Suočeni sa ogromnim problemima oko aktiviranja domaćih proizvodnih kapaciteta, nije nam jasna realizacije donete strategije razvoja, posebno uvozna politika koja se ostvaruje i čiji se rezultati mogu sagledati na slici 4.

Slika 4. Pokazatelji osiromašenja domaće industrije i stanovništva

LITERATURA

- /1/ Nikolić R. i ostali: Opremanje poljoprivrede sa mehanizacijom (2001-2010), Časopis jugoslovenskog društva za pogonske mašine, traktore i održavanje, Traktori i pogonske mašine, br.5, Nov., 2001., str. 7-19.
- /2/ Prospektni materijal preduzeća GRO-AS, 37 230 Aleksandrovac, preduzeće za proizvodnju i promet, spoljno trgovinski promet i usluge d.o.o. groas@ptt.yu

MANTENANCE PROBLEMS OF AGRICULTURAL MECHANISATION

The problems of maintenance agricultural machinery are getting bigger. They are getting even larger considering the fact that its average exploitation period is constantly increasing, and there is also an import of old and used equipment of unknown origin and production date on the other hand.

Key words: Agricultural machinery, exploitation, maintenance